

КАФЕДРА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ ТА МУЗИЧНОЇ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ

Історія української музики (від найдавніших часів до ХХ ст.)

Освітній ступінь	Бакалавр	<table border="1"><tr><td>Курс</td><td>1, 2</td></tr><tr><td>Семестр</td><td>2, 3</td></tr></table>	Курс	1, 2	Семестр	2, 3						
Курс	1, 2											
Семестр	2, 3											
Спеціальність	025 Музичне мистецтво 026 Сценічне мистецтво											
Освітньо-професійні програми	«Фортепіано/Орган», «Оркестрові інструменти: Скрипка/Альт/Віолончель/ Арфа/Контрабас/ Гобой/ Кларнет/Саксофон/ Фагот/ Флейта/ Валторна/Тромбон/Труба/ Туба/ Ударні інструменти», «Народні інструменти: Бандура/ Домра/ Балалайка/ Гітара/ Цимбали», Народні інструменти: «Баян/ Акордеон», «Академічний спів: Оперний спів/ Камерний спів», «Диригування: Хорове диригування/ Оперно-симфонічне диригування», «Композиція», «Музична режисура»	<table border="1"><tr><td>ECTS</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Годин</td><td>135</td></tr><tr><td>Лекції</td><td>34</td></tr><tr><td>Семінари</td><td>34</td></tr><tr><td>Самостійна робота</td><td>67</td></tr></table>	ECTS	4,5	Годин	135	Лекції	34	Семінари	34	Самостійна робота	67
ECTS	4,5											
Годин	135											
Лекції	34											
Семінари	34											
Самостійна робота	67											
Статус	Обов'язкова											
Форма контролю	Іспит											

Інформація про викладача

ПІБ	Путятицька Ольга Вікторівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, професор кафедри історії української музики та музичної фольклористики
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0002-9897-705X https://scholar.google.com.ua/citations?user=JYY36b8AAAAJ&hl=uk E-2507-2018
e-mail	pokrova99@gmail.com

ПІБ	Станкович-Спольська Рада Євгенівна, кандидат мистецтвознавства, в.о. доцента кафедри історії української музики та музичної фольклористики
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0001-5553-9300
e-mail	musicrada66@gmail.com

ПІБ	Гнатюк Лариса Анастасіївна, кандидат мистецтвознавства, доцент, професор кафедри історії української музики та музичної фольклористики
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0003-0525-2306 https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=f2f_-yAAAAAJ https://publons.com/researcher/3368666/larysa-hnatiuk/
e-mail	lagnatyuk@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Курс історії української музики складається з двох частин: перша частина охоплює період від найдавніших часів до початку ХХ ст., друга – ХХ ст. Кожна частина курсу вивчається протягом двох семестрів. Пропонована програма розрахована на студентів виконавських факультетів. Передбачається, що студенти, які слухатимуть цей курс, уже обізнані з історією України та українською літературою, а також мають певні знання з української музичної літератури в обсязі програм для музичних училищ.

У курсі виділяються музично-історичні й монографічні теми. В усіх темах акцент робиться на стильових рисах епох та індивідуально-стильових особливостях творчості композиторів.

Мета курсу полягає в ознайомленні студентів з основними тенденціями розвитку українського музичного мистецтва від найдавніших часів до ХХ століття, з широким колом творів української музики, що дозволить глибше розуміти мистецькі явища та усвідомлювати розвиток українського музичного мистецтва як історично обумовлений процес жанрово-стильової еволюції. Вивчення дисципліни «Історія української музики», має не лише теоретико-пізнавальне, а й велике виховне значення, адже покликане відкрити майбутнім музикантам-професіоналам багатющу палітру національної музичної культури, відтворити її правдивий образ в усій його повноті, яка ще донедавна не могла бути адекватно представлена через відомі причини соціально-політичного характеру та недослідженість багатьох сторінок її історії.

Основні **завдання** курсу «Історія української музики»:

- з'ясування суспільно-історичних та загальнокультурних чинників, які визначили еволюцію українського музичного мистецтва;
- набуття та поглиблення знань стосовно специфіки розвитку українського музичного мистецтва на різних історичних етапах в його типологічній спільності із загальноєвропейськими тенденціями, передусім стильовими процесами, розвитком музичного мислення, становленням певних жанрів тощо;
- виявлення національної специфіки українського музичного мистецтва та його зв'язків з іншими національними культурами;
- визначення у кожному музичному явищі ознак наслідування та розвитку певних традицій та новаторських рис;
- ознайомлення зі специфікою «доавторських» шарів українського професійного музичного мистецтва, з методикою їх вивчення;
- орієнтація у проблемах дослідження нотних джерел української музики;
- ознайомлення з історико-біографічними матеріалами, що стосуються творчості українських композиторів XVIII –XIX століть;
- детальний аналіз творів, знакових для певних етапів жанрово-стильової еволюції українського музичного мистецтва XVII –XIX століть;
- поглиблення розуміння особливостей індивідуальних композиторських стилів у їх детермінації комплексом об'єктивних та суб'єктивних чинників;
- розширення мистецького світогляду, підвищення музичної ерудиції студентів.

Поряд з лекціями в курсі історії української музики важливу роль повинні відігравати семінарські заняття, які сприятимуть поглибленому вивченню матеріалу курсу.

Основні **форми** роботи:

- теоретичні-лекційні заняття за навчальним планом;
- виклад теоретичного матеріалу з ілюстративним показом нотних прикладів, тематичних відео- та аудіо-матеріалів. Ознайомлення з конкретними музичними творами чи їх фрагментами у процесі прослуховування.
- аналіз конкретного музичного твору, стильового чи жанрового явища у контексті поставленої проблеми згідно з навчальним планом.
- семінарські заняття;
- самостійна робота.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**: історичну обумовленість музичних процесів від найдавніших часів до поч. ХХ ст., причини суттєвих змін фундаментальних принципів музичного мислення; закономірності розвитку жанрів європейської музики даного періоду;

вміти:

- орієнтуватися в різноспрямованих процесах розвитку української музичної культури від найдавніших часів до поч. ХХ ст.; виявляти зумовленості музично-історичного процесу суспільно-історичними умовами, особливостями менталітету, духовного життя людини; визначати загальні особливості, що притаманні провідним епохальним стилям; володіти навичками аналізу партитур з позицій різних традицій нотації та виконавської інтерпретації, що змінювалися протягом століть.

Перелік тем

Тема 1. Вступ до курсу. Витоки української музичної культури від найдавніших часів до ІХ ст.

Тема 2. Музична культура Середньовіччя (ІХ – перша половина ХV ст.).

Тема 3. Музична культура України другої половини ХV – початку ХVІІ ст. (ренесансно-гуманістичні тенденції).

Тема 4. Музична культура України ХVІІ – першої половини ХVІІІ ст. (Бароко).

Тема 5. Музична культура України другої половини ХVІІІ ст. (Класицизм).

Тема 6. Музична культура ХІХ ст. (Романтизм):

а) перших десятиліть ХІХ ст.

б) 40 – 60-х рр. ХІХ ст.

в) 70 – 90-х рр. ХІХ ст.

Тема 7. М. В. Лисенко – фундатор національної композиторської школи.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські і практичні заняття та самостійна робота.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Telegram, Zoom, WhatsApp або на електронну адресу.

Методи контролю

З метою визначення повноти та тривкості знань і практичних навичок, набутих у процесі засвоєння курсу «Історія української музики», у навчальному плані передбачено іспити у третьому семестрі. При проведенні іспитів передбачаються відповіді в усній

формі на питання білета. Структура білету відтворює основні форми теоретичної та практичної роботи.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	10
2.	Конспект першоджерел, що допомагають глибше зрозуміти тему / есе на тему	10
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	10
4.	Відвідування лекцій	5
5.	Підсумкова контрольна робота	15
6.	Іспит	50
	Всього	100

Критерії оцінювання

На оцінку «відмінно», 90–100 балів, А (за системою ECTS) студент:

- демонструє глибокі знання матеріалу, здобуті у процесі систематичного засвоєння лекційного курсу, участі в семінарських заняттях, якісного опрацювання основної та додаткової літератури;
- володіє знанням музичного матеріалу обсягом 85–100%;
- повно і глибоко розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- усвідомлює зміст музикознавчих понять і вільно володіє спеціальною (професійною) термінологією;
- грамотно ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями;
- для виконання практичного завдання правильно застосовує теоретичні знання власне з історії музики, а також з інших дисциплін гуманітарного циклу;
- уміє обґрунтувати власну думку, наводячи відповідні приклади;
- демонструє високий рівень знань;
- залучає до відповіді свої аналітичні спостереження, висловлює самостійні міркування, прагне пов'язати набуті знання із завданнями майбутньої професійної діяльності;
- послідовно, повно і логічно викладає теоретичний матеріал.

На оцінку «добре», 82–89 балів, В (за системою ECTS) студент:

- виявляє міцні знання загального масиву матеріалу, основної літератури;
- володіє знанням музичного матеріалу обсягом 80–85%;
- повно розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- розуміє зміст музикознавчих термінів, проте не завжди точно їх використовує;
- теоретичні твердження правильно ілюструє музичними прикладами, результатами власних спостережень;
- загалом правильно виконує завдання, але допускає дві-три неточності;
- прагне обґрунтувати своє твердження, наводячи відповідні приклади;
- демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу;
- допускає одну-дві неточності у визначенні музикознавчих понять, обґрунтуванні висновків, узагальнень;
- не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень.

На оцінку «добре», 74–81 балів, C (за системою ECTS) студент:

- виявляє міцні знання загального масиву матеріалу, основної літератури;
- володіє знанням музичного матеріалу обсягом 70–80%;
- досить повно розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- розуміє зміст музикознавчих термінів, проте не завжди точно їх використовує;
- теоретичні твердження правильно ілюструє музичними прикладами, результатами власних спостережень;
- загалом правильно виконує завдання, але допускає дві-три неточності;
- прагне обґрунтувати своє твердження, наводячи відповідні приклади;
- демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу;
- допускає дві-три неточності у визначенні музикознавчих понять, обґрунтуванні висновків, узагальненні;
- не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень.

На оцінку «задовільно», 64–73 балів, D (за системою ECTS) студент:

- загалом розуміє матеріал курсу, демонструє знання, здобуті переважно у процесі роботи з підручниками;
- володіє знаннями музичного матеріалу обсягом 60–70 %;
- не завжди точно розкриває зміст матеріалу;
- розуміє значення спеціальних термінів, але допускає помилки у їх вживанні;
- не завжди теоретичні положення ілюструє прикладами, а у процесі вирішення практичних завдань не повною мірою використовує теоретичні знання;
- не завжди повно і правильно відповідає на питання;
- вирішує завдання фрагментарно;
- демонструє задовільний рівень знань;
- допускає суттєві помилки у вирішенні завдань;
- виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

На оцінку «задовільно», 60–63 балів, E (за системою ECTS) студент:

- загалом розуміє матеріал курсу, демонструє знання, здобуті переважно у процесі роботи з підручниками;
- володіє знаннями музичного матеріалу обсягом 50–60 %;
- не точно розкриває зміст матеріалу;
- загалом розуміє значення спеціальних термінів, але допускає помилки у їх вживанні;
- не завжди теоретичні положення ілюструє прикладами, а у процесі вирішення практичних завдань мало використовує теоретичні знання;
- не завжди повно і правильно відповідає на питання;
- вирішує завдання неповно;
- демонструє задовільний рівень знань;
- допускає суттєві помилки у вирішенні завдань;
- виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

На оцінку «незадовільно» з можливістю повторного складання, 35–59 балів, FX (за системою ECTS) студент:

- виявляє знання музичного матеріалу обсягом до 50%;
- неповно розкриває зміст матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні;
- не володіє спеціальною термінологією;
- не може впоратися з практичним завданням;
- не використовує теоретичні знання для вирішення практичних проблем;
- неспроможний пояснити, обґрунтувати свою думку;
- неспроможний висловлювати свої думки, щодо поставлених питань;
- допускає грубі помилки у викладенні матеріалу;
- демонструє незадовільний рівень знань.

На оцінку «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни, 0–34 балів, F (за системою ECTS) студент:

- не виявляє знання музичного матеріалу;

- не розкриває зміст матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні;
- не володіє спеціальною термінологією;
- не може впоратися з практичним завданням;
- не використовує теоретичні знання для вирішення практичних проблем;
- неспроможний пояснити, обґрунтувати свою думку;
- неспроможний висловлювати свої думки, щодо поставлених питань;
- допускає грубі помилки у викладенні матеріалу;
- демонструє вкрай незадовільний рівень знань.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів.

Рекомендована література

1. Архімович Л. Б. Українська класична опера: історичний нарис / Лідія Борисівна Архімович; [заг. ред. В. Довженка]. – К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури. – 1957. – 312 с.
2. Архімович Л., Гордійчук М. Лисенко: життя і творчість / Л. Архімович, М. Гордійчук. – 3-е вид. – К.: Музична Україна, 1992. – 256 с.
3. Білинська М. Сидір Воробкевич / М. Білинська. – К.: Музична Україна, 1982. – 46 с.
4. Боровик М. Про впливи народної пісні на мелодику А. Веделя / М. Боровик // Українське музикознавство: науково-методичний збірник. – Вип. 6. – К.: Музична Україна, 1971. – С. 137 – 152.
5. Булат Т. Героїко-патріотична тема в творчості М. Лисенка / Т. Булат. – К.: Наукова думка, 1965. – 152 с.
6. Булат Т. П. Микола Лисенко / Тамара Павлівна Булат. – К.: Музична Україна, 1973. – 108 с.
7. Булат Т. П. Український романс / Тамара Павлівна Булат; [Відп. ред. М. М. Гордійчук]; АН СРСР, Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. – К.: Наукова думка, 1979. – 319 с.
8. Василенко З. І. Фольклористична діяльність М. В. Лисенка / З. І. Василенко; АН УРСР. Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. – К.: Наукова думка, 1972. – 186 с.
9. Васильченко-Міхно Г. М. Як співали на Афоні (до питання походження грецького розспіву) / Г. М. Васильченко-Міхно // З історії української музичної культури: Тематич. зб. наук. праць; [упор. Н. О. Герасимова-Персидська]. – К.: Київська державна консерваторія ім. П. І. Чайковського, 1991. – С. 25 – 36.
10. Волосатих О. Ю. З історії музично-драматичного театру правобережної України першої половини XIX століття / О. Ю. Волосатих // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – К., 2009. – №3 (4). – С. 111 – 118.
11. Герасимова-Персидська Н. О. Хоровий концерт на Україні в XVII – XVIII ст. / Ніна Олександрівна Герасимова-Персидська. – К.: Музична Україна,

1978. – 179 с.

12. Гордійчук М. Зародження української симфонічної музики / М. Гордійчук // Українське музикознавство. – Вип. 6. – К. : Музична Україна, 1971. – С. 111 – 125.

13. Гордійчук М. М. Лисенко про народну пісню і народність у музиці / М. М. Гордійчук // Фольклор і фольклористика. – К. : Музична Україна, 1979. – 251 с.

14. Грица С. Мелос української народної епіки / Софія Грица / АН УРСР, Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. – К. : Наукова думка, 1979. – 245 с.

15. Грінченко М. Історія української музики / Микола Грінченко. – К. : Спілка, 1922. – 278 с.

16. Гусарчук Т. В. До проблеми індивідуального в хоровому мистецтві доби класицизму / Т. В. Гусарчук // Старовинна музика : сучасний погляд. – Кн. 1 : Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 24. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2003. – С. 86 – 98.

17. Гусарчук Т. В. Літургійні цикли Артемія Веделя : особливості інтонаційного розвитку / Т. В. Гусарчук // Музичне мистецтво : збірник наукових статей. Донецьк – Львів : Юго-Восток, 2010. – Вип. 10. – С. 128 – 138.

18. Дилецький М. Граматика музикальна : фотокопія рукопису 1723 р. / М. Дилецький. – К. : Музична Україна, 1970. – 111 с.

19. Заболотна Н. Про типологію хорового концерту : партесне письмо і творчість Шютца / Н. Заболотна // Українська музична культура минулого і сучасності у міжнаціональних зв'язках : збірник статей молодих музикознавців України; [ред. О. Ю. Шевчук, Т. В. Тонкаль]. – К. : НМАУ, 1989. – С. 65 – 78.

20. Загайкевич М. Музичне життя Західної України другої половини ХІХ ст. / М. Загайкевич. – К. : Вид-во АН УРСР, 1960. – 191 с.

21. Загайкевич М. Музично-театральне життя першої половини ХІХ ст. / М. Загайкевич // Київ музичний. – Зб. ст. [відпов. ред. М. М. Гордійчук]. – К. : Наукова думка, 1982. – С. 17 – 28.

22. Загайкевич М. Михайло Вербицький. Сторінки життя і творчості : Дослідження / М. Загайкевич. – Вип. 4. – Львів : Місіонер, 1998. – 140 с.

23. Зінькевич О. С. Чайковський у концертному житті дореволюційного Києва (симфонічні зібрання) / О. С. Зінькевич // П. І. Чайковський та Україна. – К., 1991. – С. 16 – 31.

24. Зосім О. Латинська літургійна традиція та українська духовна пісня / О. Зосім // Старовинна музика : сучасний погляд : Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 24. – К. : НМАУ, 2003. – С. 57 – 67.

25. Іваницький А. Українська народна музична творчість : Посіб. для вищ. та серед. учбов. закладів / А. Іваницький. – К. : Музична Україна, 1990. – 333 с.

26. Іванов В. Дмитро Бортнянський / В. Іванов. – К. : Музична Україна, 1980. – 144 с.

27. Івченко Л. До питання про авторство кантів і псалмів / Л. Івченко // З історії української музичної культури : Тематич. зб. наук. праць; [упор. Н. О. Герасимова-Персидська]. – К. : Київська державна консерваторія ім. П. І. Чайковського, 1991. – С. 47 – 52.

28. Історія української дожовтневої музики / Заг. ред. та упоряд. О. Я. Шреєр-Ткаченко. – К. : Музична Україна, 1969. – 588 с.

29. Історія української музики : В 6-ти тт. – Т 1 : [ред. Л. Б. Архімович, Т. П. Булат та ін.]. – Т. 2 : [ред. Т. П. Булат, М. М. Гордійчук та ін.]. – К. : Наукова думка, 1989. – 448 с.; 464 с.

30. Кауфман Л. С. С. С. Гулак-Артемівський / Л. С. Кауфман. – К. : Музична Україна, 1973. – 38 с.

31. Кияновська Л. Стильова еволюція галицької музичної культури ХІХ – ХХ ст. : Монографія / Любов Кияновська. – Тернопіль : Астон, 2000. – 339 с.

32. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови / Олександр

Козаренко. – Львів : Наукове товариство ім. Шевченка у Львові, 2000. – 286 с.

33. Козицький П. Спів і музика в Київській академії за 300 років її існування / Пилип Омелянович Козицький. – К. : Музична Україна, 1971. – 191 с.

34. Колодуб І. Співвідношення ритму вірша і вокальної мелодики в романсах М. В. Лисенка на силабічні вірші Т. Г. Шевченка / І. Колодуб // Українське музикознавство. – Вип. 8. – К. : Музична Україна, 1973. – С. 77 – 92.

35. Коренюк О. Педагогічні принципи М. В. Лисенка / О. Коренюк // Українське музикознавство. – Вип. 4. – К. : Музична Україна, 1969. – С. 111 – 121.

36. Корній Л. До питання про українсько-польські музичні зв'язки (За матеріалами побутової, органної та лютневої музики) / Л. Корній // Українське музикознавство. – Вип. 6. – К. : Музична Україна, 1976. – С. 122 – 127.

37. Корній Л. До характеристики особливостей музики в «Наталці Полтавці» І. Котляревського / Л. Корній // Творчість Івана Котляревського в контексті сучасної філології. – К. : Наукова думка, 1990. – С. 162 – 171.

38. Корній Л. Проблема зв'язку мистецтв в українській художній культурі XVII – першої половини XVIII ст. (шкільний театр і музичне мистецтво) / Л. Корній // З історії української музичної культури : Тематич. зб. наук. праць; [упор. Н. О. Герасимова-Персидська]. – К. : Київська державна консерваторія ім. П. І. Чайковського, 1991. – С. 37 – 46.

39. Корній Л. Українська шкільна драма і духовна музика XVII – першої половини XVIII ст. / Л. Корній. – К. : Академія наук України, 1993. – 185 с.

40. Корній Л. П. Історія української музики / Л. П. Корній. – Київ – Харків – Нью-Йорк : М. П. Коць. – Ч. I. – 1996. – 314 с.; Ч. II. – 1998. – 387 с.; Ч. III. – 2001. – 480 с.

41. Корній Л. Дубровіна Л. Болгарський наспів з рукописних нотолінійних ірмолоїв України / Л. Корній, Л. Дубровіна. – К. : НБУВ, 1998. – 321 с.

42. Корній Л., Сюта Б. Історія української музичної культури : підручник для студентів вищих навчальних закладів / До 100-річчя Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського / Л. Корній, Б. Сюта. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2011. – 736 с.

43. Кузьма М. Чи знаємо правдивого Бортнянського? / М. Кузьма // Musica ars et scientia : Книга на честь 70-річчя Н. О. Герасимової-Персидської : Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 6. – К. : НМАУ, 1999. – С. 89 – 99.

44. Кузьмін М. Забуті сторінки музичного життя Києва / М. Кузьмін. – К. : Музична Україна, 1972. – 249 с.

45. Курковський Г. Микола Віталійович Лисенко – піаніст-виконавець / Г. Курковський. – К. : Музична Україна, 1973. – 152 с.

46. Лисенко М. Народні музичні інструменти на Україні / М. Лисенко. – К. : Мистецтво, 1955. – 62 с.

47. Лисенко М. Про народну пісню і народність у музиці / М. Лисенко. – К. : Мистецтво, 1955. – 68 с.

48. Лисенко М. В. Листи / М. В. Лисенко. – [упоряд., примітки та комент. О. Лисенко; ред. Л. Кауфман; вступ. ст. М. Т. Рильський]. – К. : Мистецтво, 1964. – 533 с.

49. Лисенко М. Характеристика музичних особливостей українських дум і пісень у виконанні кобзаря Вересая / М. Лисенко. – К. : Музична Україна, 1978. – 95 с.

50. Лисенко О. Спогади про батька / О. Лисенко. – [літ. виклад Б. Хандроса; передм. М. Т. Рильського]. – К. : Музична Україна, 1991. – 364 с.

51. Лисько З. Піонери музичного мистецтва в Галичині / З. Лисько. – Львів – Нью-Йорк : М. П. Коць, 1994. – 143 с.

52. Лігус О. М. Проблема жанрово-стильової еволюції в українській фортепіанній творчості XIX – першої чверті XX ст. / О. М. Лігус // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – К., 2009. – №3 (4). – С. 119 – 128.

53. Людкевич С. Форма солоспіву у Лисенка (спроба аналізу) / С. Людкевич // Дослідження, статті, рецензії, виступи. – Т. 1. – Львів, 1999. – С. 354 – 364.
54. Людкевич С. Д. Бортнянський і сучасна українська музика / С. Людкевич // Дослідження, статті, рецензії, виступи. – [ред.-упор. З. Штундер]. – Т. 1. – Львів : Дивосвіт, 1999. – С. 313 – 320.
55. Майбурова К. Глухівська школа півчих XVIII ст. та її роль у розвитку музичного професіоналізму на Україні та в Росії / К. Майбурова // Українське музикознавство. – Вип. 6. – К. : Музична Україна, 1971. – С. 126 – 136.
56. Майбурова К. В. Прем'єри опер Чайковського на київській сцені / К. В. Майбурова // П. І. Чайковський та Україна. – К. : КДК імені П. І. Чайковського, 1991. – С. 32 – 52.
57. Медведик Ю. Українська духовна піснетворчість XVII – XVIII століть (загальна характеристика) / Ю. Медведик // Українське музикознавство. – Вип. 28. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1998. – С. 94 – 106.
58. Миклашевський Й. М. Музична і театральна культура Харкова кінця XVIII – першої половини XIX ст. / Й. М. Миклашевський. – К. : Наукова думка, 1967. – 160 с.
59. Микола Лисенко та музичний світ (До 150-річчя від дня народження) : Тези Міжнародної наукової конференції 20 – 22 травня 1992 р. – К., 1992.
60. Микола Лисенко та українська композиторська школа : Зб. наук. праць. – [упоряд. та авт. передм. О. В. Шевчук]. – К. : Музична Україна, 2004. – 680 с.
61. Микола Лисенко у спогадах сучасників : у 2-х тт. – [Упоряд., передмова та комент. Р. Я. Пилипчука]. – Т. 1. – К. : Музична Україна, 2003. – 343 с.
62. Муха А. «Енеїда» М. Лисенка – етапний твір в історії української опери / А. Муха // Київ музичний : зб. статей. – [Відпов. ред. М. М. Гордійчук]. – К. : Наукова думка, 1982. – С. 54 – 61.
63. Некрасова Т., Таранченко О., Копиця М. З історії кафедри української музики / Т. Некрасова, О. Таранченко, М. Копиця // Академія музичної еліти України. Історія та сучасність : до 90-річчя Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – [Автори-упорядники А. П. Лашенко, О. І. Малозьомова, Т. В. Гусарчук]. – К. : Музична Україна, 2004. – С. 221 – 234.
64. Немкович О. Микола Грінченко. Нарис про життєвий і творчий шлях / О. Немкович. – К. : Музична Україна, 1988. – 96 с.
65. Немкович О. Явище «українська музична періодика» та його формування в XIX столітті / О. Немкович // Студії мистецтвознавчі. – Число 4. – К. : ІМФЕ, 2003. – С. 22 – 31.
66. Немкович О. М. Українське музикознавство XX століття як система наукових дисциплін : монографія / О. М. Немкович. – К. : ТОВ Видавництво «Сталь», 2006. – 534 с.
67. Павлишин С. С. Денис Січинський / С. С. Павлишин. – К. : Музична Україна, 1980. – 48 с.
68. Пархоменко Л. Легендарний Яків Калішевський в українській хоровій культурі / Л. Пархоменко // Музична україністика : сучасний вимір : Збірка наукових статей на пошану доктора мистецтвознавства Л. Пархоменко. – Вип. 1. – К. : ІМФЕ, 2005. – С. 35 – 57.
69. Пісні до Почаївської Богородиці. Перевидання друку 1773 року. – [Транскрипція, коментарі і дослідження Юрія Медведика]. – Львів : Місіонер, 2000. – 149 с.
70. Постать Артема Веделя в історико-культурному контексті. – [Упоряд., вступ. стаття Т. В. Гусарчук]. – Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 11. – К. : НМАУ, 2001.
71. Православна монодія : її богословська, літургична та естетична сутність. – Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – [Упоряд. О. Ю. Шевчук]. – Вип. 15. – К. : НМАУ, 2001.
72. Путятицька О. В. Болгарський наспів в українських Ірмолоях XVIII ст. /

О. В. Путятницька // Теоретичні питання культури, освіти та виховання : зб. наук. праць. – Вип. 34. – К. : Видавничий центр КНЛУ, 2007. – С. 105 – 109.

73. Путятницька О. В. Композиційні особливості жанру Догматиків болгарського та українського церковних наспівів XVII ст. (порівняльне дослідження) / О. В. Путятницька // «Студії мистецтвознавчі» інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. – Число 4 (16). – Театр. Музика. Кіно. – К. : ІМФЕ, 2006. – С. 16 – 23.

74. Пясковський І. Б. Теоретичні ідеї М. Дилецького в галузі поліфонії / І. Б. Пясковський // *Musica ars et scientia* : Книга на честь 70-річчя Н. О. Герасимової-Персидської. – Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 6. – К. : НМАУ, 1999. – С. 66 – 77.

75. Ревуцький Д. Українські думи та пісні історичні / Д. Ревуцький. – Харків – Київ : Товариство «Час», 1930. – 300 с.

76. Ревуцький Д. Микола Лисенко. Повернення першоджерел / Д. Ревуцький. – [Вступ. статті, упоряд., текстів, ілюстр. матеріалу, іменний покажчик В. В. Кузик]. – К. : Музична Україна, 2003. – 320 с.

77. Скорульська Р. Лисенки давні і сьогочасні (історико-культурне дослідження з коментарями та додатками) / Р. Скорульська // Український музичний архів. – Вип. 2. – К. : Центрмузінформ, 1999. – С. 130 – 191.

78. Сокальський П. Вибрані статті та рецензії / П. Скорульський. – К. : Музична Україна, 1977. – 173 с.

79. Степаненко М. Б. Музично-історичні етюди. – К. : Гроно, 2012. – 159 с.

80. Степанська О. Творчі контакти М. Лисенка 70-х років в контексті розвитку міфологічної науки / О. Степанська // Історія музики в минулому і сучасності. – Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 12. – К. : НМАУ, 2000. – С. 3 – 10.

81. Українське музикознавство. – Вип. 27. – К. : Музична Україна, 1990. – 173 с.

82. Фільц Б. Київський музичний цех / Б. Фільц // Київ музичний : Зб. ст. [відпов. ред. М. М. Гордійчук]. – К. : Наукова думка, 1982. – С. 9 – 16.

83. Хіврич Л. М. Фугатні форми в хорових концертах Д. Бортнянського / Л. М. Хіврич // Українське музикознавство. – Вип. 6. – К. : Музична Україна, 1971. – С. 201 – 215.

84. Цалай-Якименко О. Київська нотація як релятивна система (за рукописами XVI – XVII ст.) / О. Цалай-Якименко // Українське музикознавство. – Вип. 9. – К. : Музична Україна, 1974. – С. 197 – 224.

85. Цалай-Якименко О. «Повість о пінії мусикійськом» – видатна пам'ятка вітчизняної музично-естетичної думки (середина XVII ст.) / О. Цалай-Якименко // Українське музикознавство. – Вип. 11. – К. : Музична Україна, 1976. – С. 51 – 71.

86. Цалай-Якименко О. Ф. З духовних скарбниць української церкви : Вступ. стаття / О. Ф. Цалай-Якименко. / Духовні співи давньої України : Антологія. – К. : Музична Україна, 2000. – С. 7 – 16. – 219 с.

87. Чудінова І. А. Клирошани – українці Олександрівського монастиря (до питання ролі українських впливів на становлення петербурзької культури) / І. А. Чудінова // З історії української музичної культури : Тематич. зб. наук. праць. – [упор. Н. О. Герасимова-Персидська]. – К. : Київська державна консерваторія ім. П. І. Чайковського, 1991. – С. 53 – 63.

88. Шамаєва К. І. Музична освіта в Україні у першій половині XIX ст. / К. І. Шамаєва. – К. : ІЗМН, 1996. – 164 с.

89. Шевчук О. Київський наспів у контексті багаторозспівності : За матеріалами півчих книг XVII – XVIII ст. / О. Шевчук // Збірник наукових та науково-методичних праць кафедри фольклору та етнографії. – [упоряд. А. Іваницький]. – К. : Київський інститут культури, 1995. – С. 86 – 107.

90. Шевчук О. Ю. До проблеми дослідження давньоруських богослужбово-літургічних жанрів / О. Ю. Шевчук // *Musica ars et scientia* : Книга на честь 70-річчя

- Н. О. Герасимової-Персидської. – Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 6. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1999. – С. 54 – 65.
91. Шевчук О. Структурні ознаки системи осьмогласся (за нотолінійними Ірмологіонами кінця XVI – початку XVIII ст.) / О. Шевчук // Студії мистецтвознавчі. – Число 4. – К. : ІМФЕ, 2003. – С. 36 – 48.
92. Шеффер Т., Черпухова К. Нотозібрання Розумовських з фондів ЦНБ АН УРСР – цінний документ музичної культури України XVII ст. / Т. Шеффер, К. Черпухова // Українське музикознавство. – Вип. 6. – К. : Музична Україна, 1971. – С. 170 – 184.
93. Шреєр-Ткаченко О. Я. Григорій Сковорода – музикант / О. Я. Шреєр-Ткаченко. – К. : Музична Україна, 1972. – 93 с.
94. Шреєр-Ткаченко О. Я. Історія української музики / О. Я. Шреєр-Ткаченко. – Ч. I. – К. : Музична Україна, 1980. – 197 с.
95. Шуміліна О. А. Невідомі партесні твори з рукописного комплексу Київського Золотоверхо-Михайлівського монастиря / О. А. Шуміліна // Київське музикознавство. – Вип. 5. – К., 2000. – С. 206 – 215.
96. Щербинін Ю. Біля джерел музичної освіти в Харкові / Ю. Щербинін // Українське музикознавство. – К. : Музична Україна, 1971. – Вип. 6. – С. 228 – 237.
97. Юдкін-Ріпун І. Бортнянський як представник стилю перехідної епохи / І. Юдкін-Ріпун // Старовинна музика: сучасний погляд. – Кн. 1. – Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 24. – С. 76 – 85.
98. Юрченко М. Максим Березовський в Італії / М. Юрченко // Українська музична спадщина. – Вип. 1. – К. : Музична Україна, 1989. – С. 67 – 79.
99. Юрченко М. С. Невідомі твори М. Березовського / М. С. Юрченко // Музика. – 1986. – № 3. – С. 28 – 29.
100. Юферова З. Симфонія соль мінор В. Сокальського / З. Юферова. – К., 1967.
101. Якуб'як Я. Микола Лисенко і Станіслав Людкевич: монографія / Я. Якуб'як. – Львів : ДВУ НТШ, 2003. – 264 с.
102. Ясиновський Ю. Джерела вивчення українсько-білорусько-російських музичних зв'язків XVI – середини XVII ст. / Ю. Ясиновський // З історії української музичної культури. – К., 1991. – С. 9 – 24.
103. Ясиновський Ю. Українські та білоруські нотолінійні Ірмолої XVI – XVIII століть: Каталог і кодикологічно-палеографічне дослідження. – Львів: видавництво отців Василіян «Місіонер», 1996. – 626 с.
104. Ясиновський Ю. Репертуар грецьких напівів в українських ірмолоях / Ю. Ясиновський // Українське музикознавство: Науково-методичний збірник. Музична україністика в контексті світової культури. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1998. – Вип. 28. – С. 107 – 117.